

**Aşırı düşük sorgulamasında
sunulan tevsik edici
belgelerde motor gücüne
ilişkin bilgiler birbirleriyle
uyumlu olduğundan ve idarece
resmi belge niteliğindeki iş
makinası tescil belgesini
düzenleyen kurumla yazışma
yapılmadan teklifin
değerlendirme dışı
bırakılması işleminin uygun
olmadığı hk 5**

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 38'inci maddesinde "İhale komisyonu verilen teklifleri (Değişik: 6/2/2014-6518/47 md.) değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder. Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.

İhale komisyonu;

a) İmalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması,

b) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin mal ve hizmetlerin temini veya yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,

c) Teklif edilen mal, hizmet veya yapım işinin özgünlüğü,

gibi hususlarda yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak, aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir.

Kurum, ihale konusu işin türü, niteliği ve yaklaşık maliyeti ile ihale edilme usulüne göre aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değerler ve sorgulama kriterleri belirlemeye, ihalenin bu maddede öngörülen açıklama istenilmeksizin sonuçlandırılabilmesine, ayrıca yaklaşık maliyeti 8 inci maddede öngörülen eşik değerlerin yarısına kadar olan hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinde sınır değer altında olan tekliflerin bu maddede öngörülen açıklama istenilmeksizin reddedilmesine ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir. İhale komisyonu bu maddenin uygulanmasında Kurum tarafından yapılan düzenlemeleri esas alır.” hükmü yer almaktadır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin “Tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipmana ilişkin belgeler” başlıklı

41'inci maddesinde “...(3) İsteklinin kendi malı olan tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipman; ruhsat, demirbaş veya amortisman defterinde kayıtlı olduğuna dair noter tespit tutanağı ya yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporu ile tevsik edilir. Tevsik işleminin aslına uygunluğu noter tarafından onaylanmış ruhsat örneklerinin sunulması halinde örnek çıkarma işleminin ilan veya davet tarihinden sonra yapılmış olması zorunludur.

(4) Geçici ithalle getirilmiş veya finansal kiralama yoluyla edinilmiş tesis, makine, teçhizat ve ekipmanın, kira sözleşmesinin sunulması ve ihalenin ilk ilan veya davet tarihine kadar olan kiralalarının ödendiğinin belgelenmesi şartı ile isteklinin kendi malı sayılır.

(5) İş ortaklığında, tesis, makine, teçhizat ve ekipman ortakların biri veya birkaçı tarafından sağlanır. Konsorsiyumda, tesis, makine, teçhizat ve ekipman ilişkin belgeler her bir ortağın kendi kısmı göz önünde bulundurularak ortaklardan ayrı ayrı istenir ve değerlendirilir.” hükmü,

Kamu İhale Genel Tebliği'nin “Sınır değer tespiti ve aşırı düşük teklifler” başlıklı 45'inci maddesinde “...45.1.13.17. Tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipman (İş makinesi) analiz girdilerine ilişkin açıklamalar; resmi rayiçler veya isteklinin kendi malı olan iş makineleri için satın alma bedeli üzerinden yapılabilir. Üçüncü kişilerden alınan fiyat teklifi ancak resmi rayici bulunmayan iş makineleri için kullanılabilir.

İsteklilerin kendi malı olan iş makinesinin satın alma bedeli üzerinden yapacağı açıklamalarda, bu hususları tevsik eden belgelerin açıklama kapsamında sunulması zorunludur. Ayrıca, bu açıklamada iş makinesine ilişkin tutar olarak;

a) İş makinesinin satın alma tarihinden sonra amortisman süresinin dolmuş olması halinde, amortisman maliyeti katsayısı

dışında kalan maliyet katsayıları (yedek parça, tamir-bakım, sermaye faizi-sigorta, nakil-montaj-demontaj) toplamı (ilgili analizde miktar kısmına yazılarak) ile resmi rayicinin çarpılması sonucu bulunacak tutar,

b) İş makinesinin satın alma tarihinden sonra amortisman süresinin dolmamış olması halinde ise, (a) bendinde hesaplanan tutarın altında olmamak koşuluyla, iş makinesinin satın alma bedeli ile analiz girdi miktarının çarpılması sonucu bulunacak tutar,

kullanılabilecektir...” açıklaması yer almaktadır.

İdari Şartname'nin 2'nci maddesinde ihale konusu işin adı “Kahramanmaraş - Çağlayancerit Yolu Km:0+000-7+136,27(G)/7+972,63(İ) -14+300 Arası Toprak İşleri, Sanat Yapıları Ve Bsk'lı Üstyapı İşleri Yapım İşİ” şeklinde belirtilmiştir.

12.10.2021 tarihli ihale komisyonu kararının incelenmesi neticesinde, elektronik teklif verilmesine imkân tanınan şikâyete konu ihaleye 37 isteklinin katıldığı, idare tarafından hesaplanan sınır değerin altında teklif bedeli sunmuş olan 13 istekliden teklif bileşenlerine ilişkin olarak aşırı düşük teklif açıklaması istenildiği, süresi içerisinde yalnızca başvuru sahibi ve Acarmak İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. – Osman Acar İnşaat Gıda Enerji San. ve Tic Ltd. Şti. iş ortaklığı tarafından açıklama sunulduğu, Acarmak İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. – Osman Acar İnşaat Gıda Enerji San. ve Tic Ltd. Şti. iş ortaklığı tarafından sunulan açıklama içerisinde belgelendirilen birim fiyatların teklif edilen birim fiyatların üzerinde olduğu gerekçesiyle, başvuru sahibinin açıklamasının ise 210 HP gücünde araca ilişkin sunulan belgelerden kullanılacak aracın 210 HP gücünden az olduğu ve betona ilişkin fiyat teklifi alınan yerin işin yapılacağı yere

180 km'den uzak olmadığına ilişkin belgenin sunulmadığı gerekçeleriyle uygun görülmediği tespit edilmiş olup, ihalenin Zirve Ada İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret A.Ş. – Erdem Altyapı Proje İnş. San. Tic. Ltd. Şti. İş Ortaklığı üzerinde bırakıldığı anlaşılmıştır

İdare tarafından teklifi aşırı düşük bulunan isteklilere gönderilen 16.08.2021 tarihli yazılar içeriğinde "Yazımız ekinde sunulan ve İdaremizce Kamu İhale Genel Tebliğine uygun olarak hazırlanan sıralı iş kalemlerine ait sıralı analiz girdilerinin, verilen formata uygun olarak yapım yönteminin ekonomik olması, seçilen teknik çözümler ve yapım işlerinin yerine getirilmesinde kullanılacak avantajlı koşullar ile teklif edilen işin özgünlüğü gibi hususlar dikkate alınarak açıklanması,

KİK Genel Tebliği'nin 45.1.13.16 maddesi gereğince; niteliği gereği üretiminden sonra belirli bir süre içerisinde imalata dönüştürülmesi gereken hazır betona ilişkin analiz girdileri için yapılacak açıklamanın fiyat teklifi ile yapılması durumunda, hazır beton tesisi ile işin yapılacağı yer arasındaki azami mesafenin 180 km'yi aşmaması, yine tebliğin 45.1.13.17 maddesine uygun olarak; açıklama istenilen tesis, makine, teçhizat ve ekipman (iş makinesi) analiz girdileri için kendi malı olarak tevsik edilen iş makineleri ile üçüncü kişilerden fiyat teklifi alınarak yapılan açıklamalarda, İdaremizce verilen analizlerde belirtilen teknik özellikleri gösteren ve üretici/satıcı firmaların yetkililerince onaylanmış belgelerin sunulması,

Ayrıca; Yapım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Elektronik İhale" başlıklı 60/A maddesinin 10. bendinde yer alan, "... Aşırı düşük teklif sorgulamasının yapılacağı ihalelerde ise teklif fiyatı sınır değer altında olan tüm isteklilerden; aşırı düşük teklif açıklamaları ile birlikte yeterlik bilgileri tablosunda beyan ettikleri bilgi ve belgelerden, EKAP veya diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden

sorgulanamayanlar ve yeterlik sertifikası üzerinden değerlendirme yapılamayan veya yeterlik sertifikası kapsamındaki geçerlik süresi dolan belgelere ilişkin tevsik edici belgeler ile bunların eklerini sunmaları istenir. Yeterlik sertifikası kapsamındaki geçerlik süresi dolan belgeler yenileri ile veya ihalede istenen şartları sağladığını gösteren başka belgelerle tevsik edilirler. (Değişik cümle: 26/01/2021-31376 R.G/1.md., yürürlük: 10/02/2021) İhalede; aşırı düşük teklif açıklaması sunmayan veya açıklamaları yeterli görülmeyen isteklilerin teklifleri reddedilir, yeterlik bilgileri tablosunda beyan edilen bilgi ve belgeleri doğrulayan belgeleri sunmayan isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılarak geçici teminatları gelir kaydedilir. (Değişik cümle: 26/01/2021-31376 R.G/1.md., yürürlük: 10/02/2021) Sunduğu belgeler ile katılım ve yeterlik kriterlerine ilişkin şartları sağlayamayan isteklilerin teklifleri ise değerlendirme dışı bırakılır. Bu işleme ekonomik açıdan en avantajlı birinci ve belirlenecek ise ikinci teklif sahibi tespit edilene kadar devam edilir. Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 21 inci maddesinin ikinci fıkrasına uygun olarak alınmayan geçici teminat mektubunu idarenin talebi üzerine sunmayan (Mülga ibare: 16/03/2019-30716 R.G/12.md., yürürlük: 26/03/2019) istekliler hakkında, Kanunun 17 nci maddesi uyarınca işlem yapılır.” hükümleri doğrultusunda;

İhale Komisyonunca değerlendirilmek üzere 4734 sayılı KİK’ nun 38. maddesi ile Kamu İhale Genel Tebliğinin 45. maddesine uygun olarak belgelere dayalı yapacağınız yazılı açıklamanızı ve yeterlik bilgileri tablosunda beyan ettiğiniz bilgi ve belgelerden, EKAP veya diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden sorgulanamayanlar ve yeterlik sertifikası üzerinden değerlendirme yapılamayan veya yeterlik sertifikası kapsamındaki geçerlik süresi dolan belgelere ilişkin tevsik edici belgeler ile bunların eklerini 23.08.2021 tarihi mesai bitimine kadar Bölge Müdürlüğümüze sunmanız

hususunda" ifadesine yer verildiği anılan yazı ekinde açıklanması talep edilen iş kalemlerine, anılan iş kalemlerine ait ayrıntılı analiz tablolarına ve açıklanmasına gerek bulunmayan analiz girdilerine ayrı ayrı yer verildiği anlaşılmıştır.

Söz konusu yazı akabinde anılan isteklilere 19.08.2021 tarihinde gönderilen ikinci bir yazı ile 17.081/K-P poz nolu iş kaleminin açıklanması istenilen iş kalemlerinden çıkarıldığı, söz konusu kalem yerine 17.081/P-A poz nolu iş kaleminin açıklanmasının talep edildiği, 10.120.1023 poz nolu analiz girdisinin de açıklanması istenmeyen analiz girdileri arasından çıkarıldığı ifade edilmiş olup, yazı ekinde 17.081/P-A poz nolu iş kalemine ait ayrıntılı analiz girdi tablosuna da yer verildiği anlaşılmıştır.

Başvuru sahibi tarafından idareye sunulan aşırı düşük teklif açıklaması içeriğinde, idarenin yukarıda anılan yazıları ekinde yer alan iş kalemlerine ilişkin analiz ve yardımcı alt analizlerin sunulduğu, beton, çam kereste, çelik ve amonyum nitrat, fuel oil karışımları için fiyat teklifi sunulduğu, 2200/P poz nolu iş kalemi içerisinde yer alan 10.200.1004 poz nolu 210 HP gücünde ekskavatör ve dragline tipi makina için SMMM tarafından onaylanan demirbaş raporunun, Diyarbakır TSO tarafından düzenlenmiş olan iş makinası tescil belgesinin sunulduğu ve anılan aracın amortisman bedelinin düşülerek elde edilen bedelin analizlerde kullanıldığı anlaşılmıştır.

İdare tarafından yapılan incelemede, açıklama içerisinde sunulan iş makinası tescil belgesi içerisinde aracın motor gücünün 210 HP olarak belirtilmesine rağmen satın alınmış olan SUMİTOMO SH300-5 marka paletli hidrolik ekskavatörün motor çıkış gücünün 154 kw (206,52 HP) olduğunun aracı satan firmadan ve Makine Mühendisleri Odası ile yapılan resmi yazışmalar sonucunda tespit edildiği ve bu gerekçe ile 2200/P poz nolu iş kalemine ilişkin sunulan açıklamanın uygun

olmadığına karar verildiği anlaşılmış olmakla birlikte, şikâyetle konu ihaleyi yapan idarenin Makine Mühendisleri Odası ile yapılmış olan resmi yazışmalara ihale işlem dosyası içerisinde yer verilmediği tespit edilmiştir.

İdarenin SUMİTOMO SH300-5 marka paletli hidrolik ekskavatörün Türkiye distribütörü ve yetkili satıcısı olan TSM Global Turkey Makina San. ve Tic. A.Ş.ye göndermiş olduğu 06.09.2021 tarihli yazısı ile başvuru sahibi tarafından aşırı düşük teklif açıklaması içerisinde sunulan ve aracın 210 HP gücünde olduğunu belirten teknik raporun kendileri tarafından düzenlenip düzenlenmediği, eğer düzenlenmişse motor gücünün doğruluğunun teyit edilmesinin talep edildiği anlaşılmıştır.

TSM Global Turkey Makina San. ve Tic. A.Ş. tarafından 10.09.2021 tarihinde hazırlanan yazı içeriğinde, teknik belgenin kendileri tarafından düzenlendiği, anılan belgede belirtilen motor gücünün 2000 devir/dk için doğru olduğu, belgenin güncel halinde motor çıkışı gücünün 1800 devir/dk'da 154 kw olarak güncellendiği belirtilmiştir.

Akabinde anılan firma tarafından idareye 16.09.2021 tarihinde bir yazı daha gönderildiği, anılan yazı içerisinde, firmalarının satmış olduğu ekskavatörler için tescil belgesine esas olmak üzere teknik belge düzenlenip verildiği, Sumitomo SH300-5 modellenli ekskavatörün motor etiketi üzerinde yer alan motor gücünün 161 kW, net motor gücünün ise 154 kW olduğu, söz konusu makinayı satın alan firmaların talepleri üzerine düzenlenen bazı teknik belgelerde motor gücünün kW'den HP/BG/PS'ye çevrilmesinde kullanılan katsayıdan dolayı farklılıklar olduğu, anılan makinanın kimi belgelerde 209 kimilerinde ise 210 HP/BG/PS olarak kusuratsız düzenlendiği, başvuru sahibi tarafından açıklama kapsamında sunulan teknik

belgenin kendilerince düzenlenmiş olmasına rağmen hesaplamada hata yaptıkları, anılan makinanın ISO 143396 standardına göre (154 kW x 1.341=) 206,514 HP olduğu, DIN standardına göre (154 kW x 1,359621=) 209,381 PS olduğu ifade edilmiştir.

Analizlerde belirtilmiş olmasına rağmen, 210 HP'den daha düşük motor gücüne sahip olduğu belirlenen ekskavatörün bedelinin açıklamada kullanıldığı gerekçesiyle açıklamanın bu kısmının uygun görülmediği idare tarafından başvuru sahibine bildirmiştir.

Başvuru sahibi şikayet dilekçesinde iki hususa değinmiş olup, öncelikle Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 41.3'üncü maddesi uyarınca kendi malı olan araçların tevsikine yönelik olarak noter tespit tutanağı ya da YMM veya SMMM raporunun yeterli olmasına rağmen açıklama içerisinde sunulan SMMM onaylı tespit raporu ve noter onaylı ruhsatın beraber sunulduğu, idarenin başkaca bir araştırmaya gerek kalmadan söz konusu belgeleri yeterli görmesi gerektiği, ayrıca açıklanması talep edilen 10.120.1004 poz nolu "ekskavatör ve dragline tipi makinalar 210 HP (2 ½ Yd3)" girdisinin Karayolları Birim Fiyat tariflerinde yer alan 03.504 poz nolu "Ekskavatör'ün 1 saatlik ücreti (2 ½ yd3 lük ve takriben 210 HP gücünde)" imalat ile aynı olduğu, idarenin analizlerinde yer alan 10.120.1004 poz nolu girdide takriben ifadesi yer almasa da, işin Karayolları Genel Müdürlüğü'ne ait olması dolayısıyla KGM birim fiyatında yer alan ifadenin bu durumda da geçerli olması, birebir 210 HP yerine makinaların takriben 210 HP gücünde olarak ele alınması ve açıklamanın bu şekliyle uygun görülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

İdarenin işlemlerinin başvuru sahibinin iddiaları kapsamında değerlendirilmesi neticesinde, istekliler tarafından aşırı düşük teklif sorgulaması kapsamında verilen ve sorgulamaya

konu iş kalemlerinin girdi cins, miktar ve ölçü birimini gösteren analiz formatlarında yer alan kriterleri sağlamak adına resmi niteliği bulunan belgelerde yer alan bilgilerle açıklamada bulunulabileceği, aşırı düşük teklif sorgulaması yazısı ekinde 10.120.1004 poz nolu “ekskavatör ve dragline tipi makinalar 210 HP” rayicinin açıklanmasının istenildiği, söz konusu rayicin tanımında “takriben” ifadesinin yer almadığı, bu nedenle isteklilerin 210 HP gücünde makinalarla açıklamalarını oluşturmaları gerektiği, ihale komisyonun her ne kadar isteklilerin açıklamalarıyla ilgili araştırma yapma yetkisi bulursa dahi resmi belge niteliğinde olan bir belgedeki bilginin doğruluğundan şüphe edilerek araştırma yapılması ihtiyacı hasıl olduğunda araştırmanın ilgili belgeyi (iş makinesi tescil belgesi) düzenleyen kuruma (Diyarbakır Sanayi ve Ticaret Odası) sorulmak suretiyle gerçekleştirilmesinin uygun olacağı, iş makinesi tesciline ilişkin resmi belgedeki bilgiyi açıklamada kullanan isteklinin bu belgede yer alan ve ilgili standartları çerçevesinde birimler arası çevrim/dönüşüm (kw/hp/bg) yapılması nedeniyle farklı sonuçlara ulaşılabildiği anlaşılan teknik kapasiteye ilişkin yetkili satıcıdan alınan bilgiler üzerinden isteklinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılmasının uygun olmayacağı, aksine tespit olmadıkça resmi olarak düzenlenen iş makinesi tescil belgesinde yer alan teknik bilgilerin dikkate alınması gerektiği, diğer taraftan sunulan tevsik edici belgelerde anılan makinenin motor gücünün 210 HP olduğuna ilişkin bilgilerin birbirleriyle uyumlu olduğu, ancak ihale komisyonunda oluşan tereddüdün giderilmesi adına ilgili resmi kuruluşla da yazışma yapılmak suretiyle teklife yönelik işlem tesis edilmesi gerektiği, bu çerçevede sunulan tevsik edici belgelerde motor gücüne ilişkin bilgiler birbiriyle uyumlu olduğundan ve idarece resmi belge niteliğindeki iş makinesi tescil belgesini düzenleyen kurumla yazışma yapılmadan teklifin değerlendirme dışı bırakılması işleminin uygun olmadığı anlaşıldığından anılan isteklinin açıklamasına yönelik olarak idarece tesis edilen işlemin yerinde olmadığı, bu hususta yeterli araştırma yapılarak değerlendirmenin

tamamlanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Toplantı No	: 2021/047
Gündem No	: 56
Karar Tarihi	: 24.11.2021
Karar No	: 2021/UH.I-2114